

LAPSEN EDUNVALVONNAN ONGELMIA / Saara Vanhatapio

Holhoustoimen edunvalvontajärjestelmä on rakennettu niiden suojaksi, jotka eivät kykene itse huolehtimaan taloudellisista asioistaan. Päämiehen asioita hoitaa edunvalvoja, jonka toimintaa valvoo holhousviranomainen. Lapsen edunvalvoja ovat holhoustoimesta annetun lain (holhoustoimilaki, 442/1999) mukaan hänen huoltajansa eli useimmiten lapsen vanhemmat, jotka eivät pääsääntöisesti ole tilivelvollisia toiminnastaan. Jos lapsen nimissä olevan varallisuuden arvo ylittää 20 000 euroa, alkaa viranomainen valvoa lapsen edunvalvontaa. Kaikista rekisteröidyistä edunvalvonnoista lasten osuus on vajaa viidennes (n. 13 000 lasta). Suuri osa näistä lapsista on saanut varallisuutensa toisen vanhemman kuoleman seurauksena.

Tutkin lapsen edun toteutumista holhousasioiden rekisteriin merkittyjen lasten edunvalvonnassa. Holhoustoimilaki rakentuu päämiehen edun periaatteelle, mutta päämiehen ollessa lapsi tulisi ratkaisut tehdä lapsen edun periaatteen mukaisesti. Päämiehen edun liian ahdas tulkinta voi olla ristiriidassa lapsen edun kanssa. Silloin viranomaisvalvonta voi jopa muodostua lapsen edun toteutumisen esteeksi.

Tutkimuskysymykseni on: *Miten voidaan varmistaa lapsen edun ja taloudellisen hyvinvoinnin toteutuminen edunvalvonnan valvonnassa?* Vastauksen saamiseksi on määriteltävä lapsen edun ja taloudellisen hyvinvoinnin käsitteitä edunvalvonnan kannalta. On myös tutkittava lapsen edunvalvonnan erityispiirteitä, joihin kuuluvat vanhemman ja lapsen välinen kasvatus- ja hoivasuhde, vanhemman elatusvelvollisuus ja perheen yhteistalous. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa edunvalvonnan tarpeisiin soveltuvaa uutta tietoa, jotta lapsen etu muodostuisi nykyistä selkeämmin viranomaisen päätöksenteon perustaksi.